

THOMAS JANSSENS

TRAVELLING DOLL – DE KANT VAN HET KIND

Vrijdag 18 november om 20u in De Schouwburg
Inleiding om 19u15 door Thomas Janssens

Verhaal

Het verhaal gaat dat Franz Kafka een ontroostbaar meisje ontmoette in het park. Ze was haar pop kwijt. De auteur zou het kind verteld hebben dat de pop alleen maar op reis was. Hij wist dat, want hij was de postbode die haar brieven bestelde...

Als de brieven echt bestaan hebben, zijn ze verloren gegaan. Niemand weet wie het kleine meisje was. De enige mogelijke getuige was Dora Diamant, de geliefde van Kafka. En zij heeft nooit uitleg willen geven. We weten dus niet zeker of het brievenverhaal waar is. Maar is dat belangrijk? Het idee dat de schrijver van ontregelende wereldliteratuur à la 'Het proces' en 'Het slot' tegen het eind van zijn leven drie weken lang brieven schrijft om een onbekend klein meisje te troosten, is genoeg. Dat vond ook theatermaker Thomas Janssens. Hij vertrok van de anekdote om er niet één, maar twee voorstellingen van te maken.

Met deze mogelijks waargebeurde parabel onder de arm, schrijft Thomas Janssens een verhaal over opgroeien en afscheid nemen. Over de onvergelykbare band tussen ouder en kind. En vooral: over het belang van verbeelding in een wereld die daar niet altijd toe neigt. Poppentheater waar de achterkant belangrijker is dan de voorzijde.

Eerder maakte Thomas Janssens voorstellingen over schrijver Ernest Hemingway en filosoof Bertrand Russell. Nooit over hun oeuvre, wel over elementen uit hun levens. "Ik vertrek voor mijn stukken het liefst vanuit een historische werkelijkheid of bestaande figuren omdat ik die fascinerend vind. Meestal overtreft de werkelijkheid de fictie", legt de theatermaker uit. "Soms kies ik bekende figuren, maar altijd zijn het op een bepaalde manier toch buitenstaanders of mensen die worstelen om hun plek in de wereld te vinden."

Nu speelde Janssens met het idee om iets te maken over de verhouding tussen volwassenen en kinderen: "Over de strubbelingen en spanningen met een ankertje van verbeelding ertussen." De anekdote over Kafka en het meisje lag al even op Janssens bureau. Plotseling vielen alle puzzelstukken samen.

Hij dacht aan de ongetrouwde, kinderloze auteur, die een erg moeizame relatie met zijn vader had. "Hij was net geen 41 jaar toen hij aan tuberculose stierf. Op het moment dat hij het meisje ontmoet zou hebben, was hij al erg ziek. We associëren Kafka ook altijd met de nachtmerrie-achtige scenario's uit zijn boeken en verhalen. Het idee dat net hij zo'n sprookjesachtig verhaal heeft beleefd met een klein meisje dat treurde om haar pop spreekt daardoor nog extra tot de verbeelding."

Janssens besloot zowel het perspectief van het kind als dat van de volwassen auteur op de planken te brengen. Hij doet dat in twee aparte voorstellingen: een familievoorstelling voor 10+ en een avondvoorstelling voor 15+, gemaakt met dezelfde ploeg. "Misschien net doordat we niet weten of het verhaal echt is gebeurd, vond ik het extra prikkelend om te bedenken waarom zo'n voorval belangrijk kon zijn voor allebei. Kafka troostte het meisje met zijn brieven. Na drie weken moet dat gelukt zijn en scheidden hun paden weer. Maar waarom schreef de auteur de brieven? Voor hemzelf moet er dan toch ook iets van troost ingezeten hebben? En wat stond erin? Hoe klonken ze?"

De versie voor 10+ is opgebouwd als een queeste à la Alice in Wonderland, maar dan bevolkt door enkele van de markante figuren uit Kafka's oeuvre. "Uiteraard kunnen tienjarigen die referenties niet plaatsen, maar ze zien al die bizarre Kafka-personages wel één na één de revue passeren. Mensen die veranderen in kevers bijvoorbeeld, of een landmeter die het land moet opmeten zonder te weten waarom." Kafka (Greg Timmermans) en het meisje (Ikram Aoulad) wekken met hun verbeelding een reeks poppen tot leven en brengen zo hun gezamenlijke universum tot stand.

De versie voor volwassenen is een stuk abstracter van opzet. “In de kinderversie zie je een groot hemelbed als centraal decorstuk. Een groot, verticaal ding dat aan alle kanten kan open- en uitklappen, overall komen figuren en dingen te voorschijn. In de voorstelling voor volwassenen staat er een sober, horizontaal ligbed op het podium. Een referentie aan het laatste bed van Kafka in het Oostenrijkse sanatorium waar hij zijn laatste maanden doorbracht. Vanuit de nietsigheid van dat ligbed ontstaat een hele verbeeldingswereld, maar die komt vooral voort uit een spel van licht en geluid er wordt veel minder geïllustreerd. Ik vroeg me af wat er in Kafka’s hoofd moet zijn omgegaan in die laatste dagen. Welke gesprekken heeft hij met zijn geliefde gevoerd? Welke demonen en flashbacks kwamen hem plagen?”
Randkrant, november 2022

Thomas Janssens

Thomas Janssens (°1988) studeert in 2011 af aan de masteropleiding Drama/Acteren aan het Antwerpse Conservatorium.

Hij maakte voorstellingen met zijn collectief de Bühnehasen o.a. ‘De drie zusters’ (winnaar KBC/Theater aan Zee prijs). Thomas speelde mee in producties van JAN en het Toneelhuis en Malpertuis. In het najaar van 2011 maakte hij ‘Recht zal zijn wat ik zeg’. In 2012 maakt hij ‘Winterlicht’ (De Tijd en Fernweh) en is verder te zien in ‘Veldwerk’ (De Tijd), ‘Brasserie Romantiek’, ‘Decadence’ (Fernweh), ‘Lenz’ (Theater malpertuis), ‘Dood van een handelsreiziger’ (t arsenaal) en ‘Brief aan mijn kind’ (Maelstrom). Sinds 2014 is hij docent drama aan de acteeropleiding van het Conservatorium Antwerpen.

Credits

Concept, tekst, regie: Thomas Janssens | Spel: Ikram Aoulad & Greg Timmermans | Scenografie & poppen: Nikolas Lestaeghe (Koekelbergse Alliantie voor Knutselaars) | Licht: Iben Stalpaert | Muziek en sounddesign: George Dhauw

Een voorstelling in coproductie met Het Laatste Bedrijf/Gallop Met investering van de Belgische Tax Shelter Maatregel voor de podiumkunsten en projectsubsidie van de Vlaamse Overheid | Met steun van Schouwburg Luchtbal en CO Nova Kiel.

THEATER IN DE KIJKER

THOMS JANSSENS / TRAVELLING DOLL – DE KANT VAN KAFKA

Vrijdag 25 november om 20u in de Schouwburg – inleiding om 19u15 door Thomas Janssens

Tijdens een wandeling door het Steglitz Park in Berlijn treft Kafka een klein meisje aan met een gebroken hart. Ze is haar pop kwijt. Om haar te kalmeren stelt Kafka zich voor als de postbode van de poppen en vertelt dat de pop op reis vertrokken is. Drie weken lang schrijft Franz Kafka uitsluitend poppenbrieven die hij elke dag aan het meisje voorleest.

Het tweede deel in het tweeluik ‘Travelling Doll’ over opgroeien en afscheid nemen, ditmaal vanuit de kant van Kafka.

JULIAN HETZEL - ALL INCLUSIVE

Woensdag 30 november om 20u in de Schouwburg

Van de Biënnale van Venetië naar Roeselare! Laat je gidsen doorheen een imaginair museum waar de realiteit keihard terugslaat.

“Een zeer goed gemaakte komedie, die de ondernemerslust van onze maatschappij op de hak neemt.” *****Theaterkrant

De zeer enthousiaste directrice Bojana (een meesterlijke Kristien De Proost!) verwelkomt je in haar museum waar ze een rondleiding aan een aantal bezoekers geeft. De rode draad van de werken: puin. Regisseur Julian Hetzel liet kilo’s brokstukken uit Syrië overbrengen naar Europa en maakte er kunstwerken van.

‘All Inclusive’ speelt met de tegenstellingen tussen kunst en exploitatie, toeristen en vluchtelingen, fictie en werkelijkheid. Hetzel laat je constant van bril wisselen, schaterlachen en slikken.